

01 3153

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име Стојановић Владан Стефан
Датум и место рођења 16.05.1991. године, Врање

Основне студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Правни факултет
Студијски програм Основне академске студије права
Звање Дипломирани правник
Година уписа 2010.
Година завршетка 2014.
Просечна оцена 9,76

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Правни факултет
Студијски програм Мастер академске студије права
Звање Мастер правник
Година уписа 2014
Година завршетка 2015
Просечна оцена 10
Научна област Правноисторијска
Наслов завршног рада Emptio-venditio у римском и савременом праву

Докторске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Правни факултет
Студијски програм Докторске академске студије права
Година уписа 2015
Остварен број ЕСПБ бодова 134
Просечна оцена 10

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације Православље и Српска православна црква у Душановом закону
Име и презиме ментора, звање Др Александар Ђорђевић, ванредни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације НСВ број 8/18-01-003/19-023 од 19.04.2019. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна 230
Број поглавља 7
Број слика (шема, графикана)
Број табела
Број прилога

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Стефан Стојановић, Јеретик из члана 10 Душановог законика, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 2019, 85, стр. 411-426.</p> <p>У раду аутор анализира члан 10 Душановог законика, конкретно појам јеретика који се у овом члану појављује као учинилац кривичног дела против православне вере. Утврђује се биће овог кривичног дела, односно у чему се састоји радња дела, друштвена опасност, као и која је казна за јеретика и његовог помагача. Напошетку, аутор покушава да одговори на питање, ко је јеретик из члана 10 Душановог законика. Да ли је у питању богумил или римокатолик, будући да су у правноисторијској науци мишљења по овом питању подељена.</p>	М 24
2	<p>Стефан Стојановић, Црквени суд у Душановом законнику, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 2018, 81, стр. 487-495.</p> <p>Аутор у раду анализира одредбе Душановог законика о црквеном суду. Црквени суд представља посебан суд у систему више различитих врста судова који је постојао у правном поретку српске средњовековне државе. Утврђујући правни положај Српске православне цркве, Душанов законик као најзначајнији правни акт, предвиђа управни и економски имунитет цркве, али и установу црквеног суда. У раду је указано на норме Душановог законика које се тичу црквеног суда, те је извршена њихова правноисторијска анализа. Утврђено је у којим случајевима је црква имала судску надлежност, као и у чему се састоји заштита искључивог права цркве да суди у споровима из своје надлежности.</p>	М 51
3	<p>Стефан Стојановић, Ирационална доказна средства као део правне традиције Словена, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 2018, 78, стр. 383-404.</p> <p>Аутор у раду истражује ирационална доказна средства у која спадају заклетва, саклетвеници, „Божји суд“ и судски двобој. Ирационална доказна средства део су и правне традиције Словена. Будући да их познају готово сви најрелевантнији словенски правноисторијски извори (Руска правда, Новгородска и Псковска судна грамота, Душанов законик, Елблоншка књига, чешки средњовековни статuti, Винодолски закон и други) може се основано претпоставити да своје порекло имају у најдубљој старини словенског обичајног права. Аутор је у раду извршио правноисторијску и упоредноправну анализу конкретних одредаба словенских правних споменика које регулишу ова доказна средства, те у мери којој је то било могуће (будући да се поједини извори о неким ирационалним доказним средствима односе лапидарно) утврдио начине њиховог извођења. У раду је утврђено место и улога ирационалних доказних средстава у доказном систему словенских правноисторијских извора, као и њихов однос према рационалним доказним средствима.</p>	М 51
4	<p>Стефан Стојановић, Црквени брак у Душановом законнику, Правни хоризонти, 2018, 1, стр. 127-135.</p> <p>У раду аутор анализира одредбе Душановог законика о браку. Душанов законик је најзначајнији правни акт средњовековне Србије. Законодавство цара Душана поред Законика обухватало је Синтагму Матије Властара (византијска правна компилација из прве половине XIV века) и Закон цара Јустинијана (особена српска правна компилација заснована на преводу неколико византијских правних текстова). У раду је извршена анализа норми Душановог законика о црквеном браку уз одговарајуће правноисторијско разматрање овог института у средњовековној Србији пре доношења Душановог законика и утицаја византијског права.</p>	М 54

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	ДА НЕ
<p>Кандидат Стефан Стојановић положио је све испите предвиђене наставним планом и програмом на докторским студијама на Правном факултету у Нишу са просечном оценом 10, успешно одбранио два семинарска рада и пројекат докторске дисертације, пријавио тему докторске дисертације за коју је добијена сагласност Правног факултета и Универзитета у Нишу и објавио потребан број радова из научне области у оквиру које је урађена докторска дисертација у предвиђеним научним часописима. Имајући у виду наведене чињенице, закључујемо да кандидат Стефан Стојановић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Правног факултета у Нишу.</p>	

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација „Православље и Српска православна црква“ кандидата Стефана Стојановића написана је на 230 страна компјутерски обрађеног текста формата А4 са 1010 фуснота. Дисертација поред Увода и Закључних разматрања има 7 делова. У раду је коришћена одговарајућа литература (књиге, монографије, научни чланци), као и релевантни историјски и правноисторијски извори.

У Уводу докторске дисертације дате су опште напомене о предмету истраживања дисертације, а то су одредбе Душановог законика о православној вери и Српској православној цркви. Поред Душановог законика, у овом делу дисертације говори се и о другим важним изворима српског средњовековног права, као и самом значају православља и цркве за српски народ и српску средњовековну државу. Увод садржи приказ кратке структуре основних питања и проблема који ће бити обрађени у наредним деловима докторске дисертације.

Први део „О Душановом законнику“ највише пажње поклања самом Душановом законнику, најзначајнијем српском средњовековном правном споменику. Постанак, значај, Душанов законик као део Душановог законодавства, примена и судбина Законика, најважнија су питања овог дела.

Други део „Црквени брак“ обрађује установу црквеног брака. У овом делу говори се о појму црквеног брака и његовој примени у средњовековној Србији и Византији. Анализирају се норме византијског и српског законодавства о црквеном браку пре доношења Душановог законика, као и у самом Душановом законнику.

Трећи део „Кривична дела против православља и цркве“ посвећен је верским деликтима и обухвата следеће целине: 1) положај римокатолика у средњовековној Србији, 2) кривична дела римокатоличког прозелитизма, 3) богумилска јерес, 4) богумили у средњовековној Србији, 5) најзначајнија тумачења појма јеретик из члана 10 Душановог законика, 6) јеретик – богумил или римокатолик?, 7) „бабунска реч“, 8) паганска религија и покрштавање Словена, 9) реликти паганских веровања као кривична дела, 10) хетерогена група кривичних дела против православља и цркве и 11) Кривична дела против вере у Законнику светих отаца и Душановом законнику.

Четврти део „Црквене казне“ посвећен је оним одредбама Душановог законика које регулишу казне које је црква могла да изриче верницима, али и свештенству.

Пети део „Правни положај Српске православне цркве“, говори о правима и обавезама цркве. Подељен је у четири целине: 1) економски имунитет, 2) управни имунитет, 3) црквени суд и 4) дужности цркве. Економски имунитет обухвата питања црквене баштине, слободе од работа, обавезу поноса и исхране царевих коња и припадност глоба од суђења црквеним људима. У оквиру управног имунитета говори се о царским црквама, баштинским црквама и злоупотребама управних овлашћења. Део о црквеном суду обухвата сталешки црквени суд, црквени суд православним верницима и патримонијални црквени суд. Од црквених дужности, нарочито је истакнута њена социјално-хумана функција.

Шести део „Правни положај монаштва и свештенства“ обухвата две целине: 1) правни положај калуђера и 2) правни положај попова. „Правни положај калуђера“ утврђује права и обавезе калуђера према Душановом законнику. Садржи следеће целине: 1) права и обавезе калуђера, 2) избор и разрешење игумана и 3) права и обавезе игумана. „Правни положај попова“ говори о правима и обавезама попова према Душановом законнику и обухвата следећа питања: 1) доходак духовни, 2) правни положај попова на манастирским властелинствима и 3) правни положај попова на световним властелинствима.

Седми део „Божји суд“ – специфично доказно средство“ обрађује доказно средство „Божјег суда“, односно ордалија – „кота“ и „железо“, ирационалних (имагинарних) доказа предвиђених Душановим закоником.

У Закључним разматрањима је дат сумарни преглед резултата истраживања докторске дисертације.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Циљеви из пријаве докторске дисертације остварени су у потпуности. У дисертацији су идентификоване све одредбе Душановог законика које се непосредно или посредно односе на православу веру и Српску

православну цркву. Систематизоване су према одговарајућим правним областима, односно правним институтима. Правилним методолошким поступком извршена је адекватна правноисторијска анализа предметних одредаба. Дисертација даје одговор на најважнија питања која се тичу православља и цркве у Душановом закону: Зашто Душанов законик прописује обавезан црквени брак? Од којих је све верских и политичких чинилаца требало заштити православље у Душановом царству? Која су кривична дела против вере и цркве у Душановом закону? Које казне је црква изрицала верницима, а које свештенству? Шта се подразумева под термином „Закон(ик) светих отаца“? Која је права уживала црква, односно у чему се састојао њен економски, управни и судски имунитет? Које су биле основне дужности цркве? Какав је био правни положај калуђера и попова? На сва ова питања аутор је успешно одговорио, те су постављени циљеви истраживања апсолутно остварени докторском дисертацијом.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Докторска дисертација „Православље и Српска православна црква“ кандидата Стефана Стојановића, представља несумњив допринос српској правноисторијској науци. Душанов законик, највреднији плод српског средњовековног права, одувек је привлачио пажњу научника и истраживача. Аутор је у свом раду изнео оригинална мишљења, аргументе и закључке о одредбама Душановог законика о православљу и Српској православној цркви. Значај докторске дисертације је у томе, што су по први пут у нашој науци свеобухватно и систематски проучене све одредбе Душановог законика које регулишу питања православне вере и цркве, духовних основа српског народа.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Докторска дисертација у потпуности је резултат самосталног научног рада кандидата. Кандидат је самостално дефинисао структуру дисертације, предмет и циљ истраживања. Кандидат је користио све најрелевантније правноисторијске изворе и литературу, те је применом одговарајућих научних метода самостално дошао до истраживачких резултата. Током истраживачког поступка аутор је уважавао сугестије и препоруке ментора.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Докторска дисертација кандидата Стефана Стојановића испуњава све услове и критеријуме за одбрану предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Правног факултета у Нишу и осталим подзаконским актима. Комисија је утврдила да постоји усклађеност између пројекта докторске дисертације и докторске дисертације, да је дисертација резултат самосталног рада кандидата, да су истраживачки резултати оригинални и да представљају допринос правноисторијској науци. Комисија даје позитивну оцену докторске дисертације „Православље и Српска православна црква у Душановом закону“ и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Нишу да извештај усвоји и одобри јавну одбрану ове докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије

8/18-01-008/20-031

Датум именовања Комисије

26.10.2020.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Небојша Ранђеловић, редовни професор правноисторијска (Научна област)	Председник Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	Др Александар Ђорђевић, ванредни професор правноисторијска (Научна област)	ментор, члан Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	Др Зоран Р. Чворовић, ванредни професор правноисторијска (Научна област)	Члан Правни факултет Универзитета у Крагујевцу (Установа у којој је запослен)	
4.	Др Ирена Љубомировић, ванредни професор историјска (Научна област)	Члан Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	

У Нишу, 25.11.2020. године